

at han selv havde Syn for Sagen. Men hvad er det saa for Grunde, han har? So han siger: „Naar man kommer ud paa Landet, saa hører man stadig saadanne Historier“. Maaſte, naar det ærede Medlem reiser omkring i de konſervative Klubber, man der har bildt ham ind, at noget Saadant befatter man sig med paa Høiſkolerne. Men han ſlaar det ſelv ihjel ved at ſige: „Seg har ikke nogen Garanti for, at det er ſaaledes“. Endvidere har han ſagt, at Høiſkolerne ere Arneſteder for poliitiſt Fanatiſme og poliitiſt Agitation, og exempelviſ anførte han, at Høiſkoleforſtandere vare traadte op ved poliitiſte Møder og havde drevet poliitiſt Agitation, og ſaa kunde det ikke være Andet, end at de unge Menneſter, ſom bleve underviſte af en ſaadan Forſtander, maatte blive opdragte til poliitiſte Fanatikere, men nu vil jeg ſpørge de Herrer og den høitæredede Miniſter, hvad ſige de til, at vi ved Univerſitetet have 2 Lærere, om hvilke jeg ikke veed Andet, end at de ogſaa drive poliitiſt Agitation, og jeg tør nok ſige, at der ikke er en eneste Høiſkolelærer, ſom driver ſaa megen poliitiſt Agitation ſom den Ene eller maaſte begge To. Hvis alſaa det ſkal være til Skade for Eleverne, at en Høiſkoleforſtander befatter ſig med Politil og ikke nyies med blot at møde paa Valgdagen og afgive ſin Stemme, og hvis det, at han vover at udtale ſin poliitiſte Anſkuelse og vover at tale ved Valg til den lovgivende Forſamling, hvis det ſkal betragtes ſom poliitiſt Agitation, og hvis han ſaa ſkal ſiges at opdrage de unge Menneſter til poliitiſte Fanatikere, hvad ſkal man ſaa ſige om Univerſitetet, hvis Lærere ogſaa drive poliitiſt Agitation fra Høires Side. Det turde være, at de unge Menneſter, ſom beſøge Univerſitetet, lige ſaa let lade ſig paavirke, ſom de, der beſøge Høiſkolerne. Der ſiges, at man paa Folkehøiſkolerne underviſer i Politil. Ja, man underviſer i Grundloven, forklarer den og forklarer Kommunalloven for dem; men jeg ſkulde mene, at det er Høiſkolens Opgave at gjøre Eleverne til ſaa dygtige Borgere ſom muligt. Høire har jo ogſaa ſelv været ivrigt for at ſaae Grundlovsforſtaeſe udbredt. Det er jo ſelv for nogle Aar ſiden kommet med en Udgave af Grundloven; der var jo rigtignok den Feil ved den, at der var enkelte Feil — Trykfeil i den, ſom gav Grundloven en anden Mening, end den virkelig har. Saa ſiger man, at paa Folkehøiſkolen bæres hele Historieunderviſningen ſtærkt Præg af Politil. Jeg er nu glad ved, at man gaar den Vej og ikke indſtrænker ſig til Kongerækker og Krigshistorie, ſom

ikke giver meget Udbytte for de unge Menneſter; det kan ikke forædle dem eller uddanne deres Evner, at de kunne renses op Slaagaarene, og at ſaa mange Mand ſalbt paa den ene Side og ſaa mange paa den anden. Hovedvægten maa lægges paa at paaviſe Folkets aandelige og materielle Udvikling; det er Høiſkolens Opgave; men hvorfor ſer man ſaa ſkjævt derpaa. Jeg kom forleden til at læse et Skrift, der er udgivet af en Præſt — Ingen ſkal beſtylde ham for at være Venſtremand — han er ſaa fuldtro Regjeringsmand ſom Nogen. Det hedder i denne Bog, at naar Mange have følt ſig ſkuffede ved, hvad Folkehøiſkolerne have gjort, ſaa kommer det formodentlig deraf, at man har ſtillet Forventninger, ſom Folkehøiſkolerne ikke have givet Anledning til at have. (En Stemme: Hvem er den Mand?) Det er Paſtor Otto Møller i Gylling. Det hedder videre: at man har ventet, at de unge Menneſter, der kom paa Høiſkolen, ſkulde gaa derfra ſom gode og paalidelige Høiremænd; man har ventet, at de, ſom ſendte deres Børn derhen, ſelv ſkulde blive gode og paalidelige Høiremænd; men det ere de ikke blevne, derfor har man følt ſig ſaa ſuffet ved Folkehøiſkolerne og vendt ſin Brede derimod. Jeg tror virkelig ogſaa, denne Mand har Ret; men man gjør Uret, naar man ſiger: „Det, Høiſkolen virker, er blot at drive poliitiſt Agitation.“ Ret, Høiſkolens Opgave har altid været, jeg kan ſige det med to Ord: Oplivelse og Oplysning, det har været Bækkelse og det at give poſitive Kundſkaber, det har været at ſtræbe hen til, at de unge Menneſter kunde ſaae Interesſe for og Diet opladt for at leve et ædelt, ſmukt og godt Menneſteliv, at de kunne ſaae Njærighed til Fædreland og Folk, ſaa at de ogſaa fik Lyſt, Villie og Evne til at være med til at tage Del i den Gjærning, Folket har at gjøre, og at de kunne komme til at elſke Alt, hvad der var godt der, og komme til at elſke danſk Literatur og danſke Forfattere, og komme til at føle, hvor ſtort et Gode det er at have ſaa vel den perſonlige Frihed ſom det perſonlige Anſvar. Jeg har noget Kjendſkab til Folkehøiſkoler, og jeg tør ſige, at de allerſteſte — der kan være Undtagelſer — af vore Folkehøiſkoler have lagt Bind derpaa; og at Høiſkolerne have udrettet Noget, har man et Beviſ for dert, at den danſke Bonde — og er der Noget, den danſke Bonde formaar at vurdere, ſaa er det Værdien af Tid og af Penge — den danſke Bonde har Aar for Aar ſendt flere og flere af ſine Sønner og Døttre paa Høiſkolen; turde dette ikke være et Beviſ for, at den danſke Bonde har Følelſen af, at de unge Menneſter paa Høiſkolerne lære Noget, ſom det vel er værd